

Protifašistické hnutí Bílá lvice

V pohnuté době roku 1939 vznikla v podniku Biochema (později n.p. Fruta) ilegální skupina Komunistické strany Československa (dále KSČ) nazvaná Bílá lvice, která měla za úkol organizovat vhodné formy ilegálního boje proti okupantům, rozšiřovat ilegální tisk strany a hmotně podporovat rodiny v té době již uvězněných členů komunistické strany. Za vznikem skupiny stály především tři osoby – Josef Kavalíř, Stanislav Novotný a Marie Běhounková. Pro bližší spojení s pražským vedením KSČ byla Marie Běhounková přeložena do Prahy, kde se napojila na spojky z aktivu I. ilegálního Ústředního výboru KSČ. Její práce spočívala v častých cestách mezi Prahou, Brnem a Modřicemi, při kterých převážela organizační pokyny a ilegální tiskoviny (Rudé právo, Trnavečka, Svět proti Hitlerovi, Tábor a České noviny). Tuto službu vykonávala až do svého zatčení v srpnu 1942. Dovážený materiál byl kolportován mezi členy modřické skupiny a ostatní členy nejen KSČ, ale i dalších okupanty pronásledovaných a zakázaných politických stran a hnutí. Mimoto vyvíjela ilegální skupina v Modřicích a okolí bohatou organizační činnost.

Do ilegální práce byl mimo jiné zapojen i technický úředník Biochemy Vilém Vožďa. V roce 1941 navázal spojení s ilegální skupinou Dr. Aleše Huska v Brna přes poštovního revidenta Holého a dařilo se mu tak kolportovat v závodě ilegální tiskoviny, které brněnská skupina tiskla ve vlastní tiskárně v Brně.

V roce 1940 se Němci zmocnili vedení podniku. Ani to však nemohlo nabourat činnost ilegální skupiny, do níž stále přibývali noví členové. V roce 1942 bylo do práce skupiny zapojeno veškeré české osazenstvo závodu. Jmenujme především Karla Valentu, Františka Havlíčka, Josefa Štulpu, Jana Koláčka, Františka Pilce, Aleše Kaprála a Františka Konečného. Na jaře uvedeného roku byla skupina upozorněna na hrozící nebezpečí a byl jí dán povel k zastavení činnosti. Ta však byla ihned obnovena po skončení stanného práva (po atentátu na říšského protektora Heydricha). Bohužel, v té době již bylo gestapo o činnosti ilegální skupiny informováno od konfidenta Babáka, který se účastnil některých jejich setkání.

Jak už bylo uvedeno výše, rok 1942 byl pro skupinu rokem černým. V srpnu byla zatčena Marie Běhounková, následovali Stanislav Novotný, Karel Valenta a Vilém Vožďa. Na podzim gestapo zajistilo i Josefa Kavalíře a dalších šest členů strany. Rozsáhlé zatýkání bylo ukončeno před polovinou listopadu 1942, kdy gestapo uvěznilo zbývající hlavní organizátory. To prakticky znamenalo konec skupiny jako organizovaného celku.

Z uvězněných soudruhů byli popraveni soudruzi Kolář a Konopáč. Stanislavu Novotnému byl trest smrti změněn na dlouholetou káznici. V koncentračním táboře zahynuli František Pilec a Jan Herš. Těsně po osvobození na následky věznění zemřeli Josef Štulpa a František Konečný. Ostatní se po osvobození do Modřic vrátili s podlomeným zdravím coby následkem nelidských podmínek v gestapáckých vězeních a koncentračních táborech.